

Tarım Bakanlığına bağlı okul ve kurumların İdaresi hakkındaki 867 sayılı Kanuna ek Kanun tasarısı ve Tarım ve Bütçe Komisyonları raporları (1/617)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 21 - 1412, 6 - 4122

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Tarım Bakanlığına bağlı bazı okul ve kurumların idaresi hakkındaki 867 sayılı Kanuna ek olarak Tarım Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 17 . XI . 1949 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan tasarının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
Ş. Günaltay

GEREKÇE

Millî varlığımız arasında hayvanlarımız önemli bir yer tutmakta ve Türk yurdu geniş mera ve yaylaları biçerek ve çayırleriyle hayvan yetiştiriciliği bakımından yakın Doğunun en müsait bölgelerinden birini teşkil etmektedir. Uzun tarih devirleri boyunca Anadolu kıtası gerek at yetiştiriciliği ve gerekse koyunculuk bakımından dünyanın en başta gelen memleketleri arasında yer aldığı halde son yüzyıl içinde memleket hayvancılığının Devlet himayesinden mahrum kalması ve hayvan ıslahı sahasında fennî ve teknik tedbirlerin alınmaması neticesi bugün memleketimiz gerek atçılık, sığircılık ve gerekse koyunculuk sahasında çok geri kalmış bulunmaktadır.

Uzun bir ihmal ve lâkaydi devresinden sonra millî Hükümetin kurulması ve Cumhuriyetin ilânı ile memleket hayvanlarının ıslahı işi de Devlet çalışmaları ve Tarım Bakanlığının kalkınma alanında yer almış ise de bu sahada istenilen neticelerin alınabilmesi için yeter derecede damızlık veren müesseselerin (Haraların) kurulması icap etmektedir. Yurdumuzun Batı, Güney ve Orta Anadolu hayvanlarının ıslahı için gerekli damızlıkları yetiştirmek üzere munasip yerlerde haralar kurulmuş ise de bu hususta şimdiye kadar geniş Doğu bölgesinin ihtiyacı için hiçbir teşekkül kurulamamıştır. Bu kere Doğu illerimizin kalkınması plânlaştırılmış, iklim ve toprak şartları nüfus kesafetinin azlığı hasebiyle bu plânda hayvancılığa geniş ölçüde yer verilmiş bulunmaktadır.

Hayvancılık kurumlarının faaliyetlerinin randımanla ve Devlete az masrafla mal olması bu kurumların kurulacakları arazinin elverişli olmasına bağlıdır. Esaslı surette yaptırılan incelemelerden sonra bu geniş doğu bölgesinin damızlık hayvan ihtiyacını karşılamak üzere Van İlinin Erciş İlçesine bağlı olup halen yasak bölge içerisinde bulunan Zeylân vâdisinin çok miktarda yeşil otlarla bezenmiş geniş meralara ve binlerce dekarlık en iyi vasıfta tabii çayırlara, Yaz Kış çağlayanlar gibi akan bol sulara malik olduğu görülerek burada hayvancılık kurumu kurulmasına son derece elverişli olduğu anlaşılmıştır.

İklim şartlarının tabii bir neticesi olarak Doğu bölgemiz daha ziyade hayvancılıkla uğraşır. Bu

bölgenin esas serveti ve geçimi hayvancılığa inhisar ettiğinden bölgenin kalkınması havanların sayı ve verimlerinin artırılmasıyla kabil olacaktır. Bu sebepten burada bir hayvancılık müessesesinin kurulması zaruri görülmüştür. Burada kurulacak müesseseye Van, Bitlis, Muş, Hakkâri, Ağrı, Diyarbakır ve Bingöl illerinin damızlık ihtiyacını temin etmek üzere Doğunun ve hattâ memleketin en büyük harası kurulacaktır.

Zeylân yasak bölgesinde bulunan Hazineye ait çiftlik ve meraların Doğu hayvancılık kurumu kurulmak üzere Bakanlığımıza tahsis ve kurulacak haranın çalıştıracağı sürekli ve geçici hizmetlerin adı geçen yasak bölgeye girmelerine izin verilmesi ve Doğu Anadolu kalkınma giderlerinden bir miktar para ayrılarak 904 sayılı Kanunun 5 ne ve 5098 sayılı Kanunun 12 ne maddesi gereğince burada bir haranın kurulması Bakanlar Heyetinin 13 . VI . 1949 tarihli toplantısında kararlaştırılarak bu haranın kısa bir zamanda meydana gelmesi önemle ele alınmıştır. Bu haranın bir an evvel kurularak randımanlı bir şekilde Hazineye yük olmadan gelişmesini ve idaresini sağlamak maksadıyla şimdiye kadar yapılan tecrübeler neticesinde semereli sonuçlar elde ettiğimiz 867 sayılı Kanun hükümleri dairesinde idaresi faydalı görülmüştür.

Tarım Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Tarım Komisyonu

Esas No. 1/617

Karar No. 10

22 . XII . 1949

Yüksek Başkanlığa

Bakanlar Kurulunca 17 . XI . 1947 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan ve Komisyonumuza gönderilen Tarım Bakanlığı bâzı okul ve kurumların idaresi hakkındaki 867 sayılı Kanuna ek tasarı Komisyonunda okundu incelendi:

Doğu illerimizin iklim ve toprak şartlarının meydana getirdiği mera ve çayır zenginliklerinin müstesna bir kıymette olması ve sahanın çok geniş bulunması o mntaka sakinlerini eskiden beri hayvan yetiştirmeye sevketmiştir. İstikbalde bu servet kaynağının inkişafı çok müsait ve halkın refahını ve milli servetin büyük ölçüde artmasını sağlayacak vaziyet karşısında, buralarda hayvan teksir ve ıslahı için Hükümetin bir hara kurması yolunda attığı esaslı ve tam yerinde adımları iktisaden çok hayırlı ve faydalı bulmaktayız.

Haranın Hazineye yük olmadan gelişmesini sağlayacak olan 867 sayılı Kanunun hükümleri

dairesinde idaresi Komisyonumuzca da uygun görülerek tasarı olduğu gibi kabul edilmiştir.

Havalelerine göre Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere üstün saygılarımızla Yüksek Başkanlığa sunulur.

Tarım Komisyonu Başkanı

Sözcü

İzmir

Manisi

R. Köken

Y. Özey

Kâtip

Bursa

Aydın

A. Duru

N. Göktepe

Çorum

Denizli

E. Alpsar

Dr. B. Uz

İmzada bulunamadı

Eskişehir

Kocaeli

Maraş

E. Sazak

F. Balkan

A. R. Çuhadar

İmzada bulunamadı

Maraş

Siird

Malatya

A. Yayıoğlu

A. R. Ezen

M. N. Karaköylü

İmzada bulunamadı

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/617

Karar No. 114

20 . III . 1950

Yüksek Başkanlığa

Tarım Bakanlığına bağlı bâzı okul ve kurumların idaresi hakkındaki 867 sayılı Kanuna ek olarak Tarım Bakanlığınca hazırlanıp Başkanlığın 6/4122 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Tarım Komisyonu raporiyle birlikte Komisyonumuza havale buyurulmakla Tarım Bakanlığı adına Veteriner Umum Müdürü ve Maliye Bakanlığı adına Bütçe ve malî Kontrol Genel Müdürü hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

Van İlinin Erciş İlcesindeki Zeylân yasak bölgesinde bulunan Hazineye ait çiftlik ve meralarda kurulacak olan Doğu İlleri Altundere harasının Tarım Bakanlığına bağlı bâzı okul ve kurumların idaresi hakkındaki kanuna tâbi olması ve bu suretle hususi bir müessese gibi idaresinin temini maksadiyle teklif edilen işbu kanun tasarısı Komisyonumuzca da esas itibariyle yerinde görülmüştür.

Doğu İllerimizdeki zengin meralardan faydalanılması maksadiyle kurulacak bu haranın o bölge halkına büyük yardımları dokunacağı ve hayvancılığın oralarda geniş inkişafına hizmet edeceği muhakkak bulunmaktadır.

Yapılan incelemelere göre bu haranın tesisi için 9,5 milyon liralık bir ödeneye ihtiyaç bulunmaktadır. Bilâhara Ziraat işletmelerinden kendi giderlerini karşılayacak duruma girinceye kadar da beş yıl müddetle her yıl 650 bin liralık ayrıca bir yardım yapılması zarureti vardır. Birkaç yılda harcanacak bu tesis giderlerinin her yıl bütçeye konacak ayrı tahsisatla veya Doğu

illeri kalkınma programından verilecek ödeneklerle karşılanacağı alınan izahlardan anlaşılmıştır.

Esasen 1949 yılında bu hara için Doğu İlleri kalkınma ödeneğinden (300 000) lira ayrıldığı ve ayrıca geçen yıl bir idare binası, bir ilgi ve bir inek ahır, iki jandarma karakolu, bir fırın beş lojman inşası için (714 000) liralık bir sâri taahhüde girildiği ve 1950 yılı Doğu İlleri kalkınma ödeneğinden bunların ikmaline çalışılacağı, bir taraftan da damızlık kadrosunun temin ve tedarikine gayret edildiği ve 1950 İlkbaharında (6 000) dönüm arazinin ekileceği de ifade edilmiştir.

Tasarı bu açıklamalardan sonra Komisyonumuzca da aynıyle kabul edilmiş olup Kamutayın tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan V.

Diyarbakır

İ. H. Tigröl

Kâtip

Ankara

F. Öymen

Erzincan

N. Pekcan

İzmir

A. İnan

Kırşehir

Ş. Torgut

Seyhan

A. R. Yüregir

Bu Rapor Sözcüsü

Amasya

A. K. Yiğitoğlu

Diyarbakır

Ş. Uluğ

İstanbul

E. Amaç

Kırklareli

Korgl. K. Doğan

Niğde

R. Gürsoy

Urfa

E. Tekeli

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Tarım Bakanlığına bağlı bâzı okul ve kurumların idaresi hakkındaki 867 sayılı Kanuna ek Kanun tasarısı

MADDE 1. — Van İlinin Ereş İlcesindeki Zeylân yasak bölgesinde bulunan Hazineye ait çiftlik ve meralarda kurulacak olan Doğu illeri Altındere harasının idaresi 29 Mayıs 1926 tarihli ve 867 sayılı Kanun hükümlerine tâbidir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye ve Tarım Bakanları yürütür.

Başbakan

Ş. Günaltay

Devlet Bakanı

C. S. Barlas

Devlet Bakanı

Başbakan yardımcısı

Nihat Erim

Adalet Bakanı

Fuad Sirmen

Milli Savunma Bakanı

H. Çakır

Dışişleri Bakanı

N. Sadak

Milli Eğitim Bakanı

T. Banguoğlu

Eko. ve Ticaret Bakanı

Vedat Dicleli

Gümrük ve Tekel Bakanı

Dr. Ş. Bürge

Ulaştırma Bakanı

Dr. Kemal Satır

İşletmeler Bakanı

Münir Birsel

İçişleri Bakanı

E. Erişirgil

Maliye Bakanı

İ. R. Aksal

Bayındırlık Bakanı

Ş. Adalan

Sa. ve So. Y. Bakanı

Dr. K. Bayizit

Tarım Bakanı

Cavid Oral

Çalışma Bakanı

R. Ş. Sırer